

عدالت اجتماعی از منظر قرآن

سمیه پور حسینی نژاد

سرشناسه: پورحسینی نژاد، سمیه، ۱۳۶۴-
 عنوان و نام پدیدآور: عدالت اجتماعی از منظر قرآن / سمیه پورحسینی نژاد.
 مشخصات نشر: قم: انوار هدایت، ۱۳۸۹.
 مشخصات ظاهری: ۱۳۶ ص.
 ۱۸۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع: عدالت اجتماعی -- جنبه‌های قرآنی
 موضوع: عدالت اجتماعی (اسلام)
 رده بندی کنگره: ۱۰۴BP / ۹۳۷پ ۱۳۸۸
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۹
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۵۹۴۹۱

شناسنامه کتاب:
 نام کتاب عدالت اجتماعی از منظر قرآن
 نویسنده: سمیه پورحسینی نژاد
 ناشر: انوار هدایت
 تعداد صفحات: ۱۳۶ صفحه
 نوبت و تاریخ چاپ: اول، زمستان ۱۳۸۹
 شمارگان: ۵۰۰ جلد
 چاپ و صحافی: نینوا - قم ۷۲۳۲۵۰۱

مرکز پخش: ۰۹۳۶۳۲۹۲۳۰۷

شابک ۱-۱۳-۸۲۱۷-۹۶۴-۹۷۸

قیمت: ۱۸۰۰ تومان

شماره تلفن مؤلف: ۰۹۳۶ ۸۸۴ ۶۴۴۴
 Email: Somayehporhosene@Yahoo.com

مقدمه

عدالت اجتماعی از نظر اسلام مسئله‌ای است که برای نوع مردم مسلمان و نسل جوان یک حقیقت و عمق آن قابل درک و فهم می‌باشد. کتابی که اکنون مطالعه می‌کنید برای تشریح اساس و اصول «عدالت اجتماعی از منظر قرآن» تألیف شده است و شما با مطالعه این کتاب فوق متوجه مبانی و نظرات اسلام و قرآن کریم می‌شوید.

و با مسائل حقوق فردی و اجتماعی و اقتصادی اسلامی روبرو می‌شوید که تا چه اندازه وسیع و واقع بینانه و قابل ادراک بیان نموده است. لذا اسلام یک عقیده و طرز فکر انقلابی است. انقلاب در تمام شئون زندگی، انقلاب در فکر در ادراک و احساس در راههای زندگی و در روابط فرد و اجتماع و ارائه نمودن قوانین شرعی و عادلانه و انقلابی که خواستار برقراری مساوات کامل بین همه مردم دنیا و مسلمین که هیچکس را بر دیگری جز بر پرهیزگاری برتری نیست.

آری اسلام اینچنین است البته امتیازات وسیع تر و والا‌تری نیز وجود دارد که در گنجایش بحث ما امکان پذیر نیست. اساس و بنیان این دین هرگز در عزلت و کناره گیری از اجتماع به پا نخواهد شد.

انسان های پاک سرشت و مسلمان این دین اسلام و کتاب مقدس پروردگار قرآن کریم را در نظر اجتماع و قانون و مالی خود حاکم قرآن می دهند و از دستورات تبعیت می کنند. اما اجتماعی که احکام و شرائع اسلامی از قوانین و نظاماتش دور باشد.

این اجتماع اسلامی نیست و پایه های زندگی در چنین اجتماع متزلزل خواهد شد و اینان از اسلام جز عبادت و ظواهر چیزی نمی دانند. در سوره مبارکه حشر آیه ۷ قرآن کریم می فرماید:

«وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا»

و آنچه که پیغمبر برایتان بیاورد بگیرید و از آنچه شما را نهی کرد باز ایستید.»

لذا اینجانب مطالعات حقوقی و اقتصادی اجتماع براساس دستورات اسلام و تنها از منظر قرآن کریم شرح نمودم و بصورت فشرده و مختصر بیان و تألیف نمودم و هدف از نوشتن و تألیف این کتاب آشنایی مردم مسلمان و جوانان با پیرامون مسائل حقوق تکافل اجتماعی و تکافل اقتصادی و سیستم مالی در جامعه اسلامی از دستورات و آیات منور قرآن کریم بصورت شیوا و ساده تجزیه و برداشت شده است می باشد!

نه تنها ما قرآن را در منزل و در محل کار و در امر ازدواج و... بکار می بریم و با قرائت قرآن برای فیض معنوی اخروی در جهت تکامل

رسیدن و جز عبادات خود بدانیم علاوه بر اینکه نیز باید به تفسیر و تفهیم و علم به قرآن پی برد و قوانینی که طبق دستورات کلام الهی در این کتاب مقدس نازل شده و بر اعمال دنیوی ما وضع نموده به مرحله اجرا گذاشت. (در زندگی حقوق فردی و اجتماعی و فرهنگی و سیاسی و اقتصادی).

لازم به ذکر است بنده حقیرتر از آن هستم که بتوانم بطور جامع و تخصصی به مبانی و قوانینی که در این کتاب مقدس قرآن کریم می باشد تفسیر و تشریح و تجزیه نمایم چرا که این خود به مباحث وسیع تر و جامع می طلبد و به عهده شخصیت ها و رجال دینی بزرگ و دانشمند می باشد که به آن پرداخته شود و در توان فکری و سطح دانش محدود اینجانب نمی باشد لذا به این مقدار اکتفا نمودم و تنها به گزینه ای و قسمتی از کلام خدا را مختصراً و شیواً بر روی یک کتاب چند صفحه ای تفسیر و تجزیه و تألیف نمودم.

لذا بنده مطالعه این کتاب فوق که برگرفته از کلام خداست به تمام اقشار جامعه و جوانان توصیه می کنم.

انشاء... که مورد قبول حق تعالی و خوانندگان محترم واقع گردد.

والسلام

سمیه پورحسینی نژاد - کرمان

۱۴۲۹ هجری قمری و ۱۳۸۷ هجری شمسی

پیشگفتار

قرآن کتاب دینی همه مسلمانان است و کتابی است که مفاهیم آن با گذشت هزار و چهارصد سال با رگ و خون و پوست آنان درهم آمیخته است و پایه اصلی ذهنیت یکایک آنها را فراهم ساخته است لذا خواندن، فهمیدن و فهماندن این کتاب ارزشمند الهی در حقیقت به منزله زیستن مجدد با این کتاب عظیم است. از روزی که متولد می‌شویم و حتی از وقتی که در رحم مادر می‌آییم تا روزی که ما را در دل خاک تیره می‌نهند با قرآن سروکار داریم. وقتی که در دبستان و دبیرستان و دانشگاه درس می‌خوانیم با قرآن سروکار داریم. خلاصه در هر جنبه از زندگانی مادی و معنوی خود نظری دقیق بیفکنیم با قرآن و احادیث سروکار داریم و همین ملازمت نیاز به خواندن، فهمیدن و درک مفاهیم آن را بر هر مسلمانی آشکار می‌سازد.

از این گذشته قرآن کریم کارنامه نهضت عظیم اسلام است و با رقه‌ای بوده که نخست در مکه درخشید و شبه جزیره عربستان را روشن کرد و در مدتی کمتر از یک قرن قسمت اعظم معموره آن زمان را تحت نفوذ خود گرفت و امروز نیز بیشتر از یک چهارم نفوس انسانی که زندگانی خاکی خویش را بر این گوی سرگردان

می‌گذرانند از راه این کتاب مقدس آسمانی با خالق خود پیوند می‌یابند.

پس بر ماست که بر سر نفوذ این پیام نور و مایه سرور در دل‌های این همه نفوس واقف شویم و این راهی دارد جز اینکه این کتاب مبین را بخوانیم و معانی آن را دریابیم و سرلوحه زندگی فردی و اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی سیاسی خود قرار دهیم و دانش‌هایی را که ما را به فهم معانی آن راه می‌نمایند فرا گیریم. شک نیست که ظهور دین اسلام انقلاب دینی، سیاسی و اجتماعی بود. لذا هر انقلابی آثاری دارد که در نفوس پیروان خود و عقول آنها جاری می‌نهد و در آداب و علوم و سنن و روابط مادی و معنوی آنها تغییراتی می‌کند.

پژوهشگران گفته‌اند که تغییراتی که اسلام در آداب و سنن جاهلیت تازیان داد به سه امر برمی‌گردد:

(نخست اینکه آداب موجود را باطل کرده، دوم اینکه برخی از آداب و سنن موجود را تغییر و متحول کرد و سرانجام آداب جدیدی ایجاد کرد که پیش از ظهور اسلام وجود نداشت. اما آدابی که اسلام آنها را نادرست انگاشت و ابطال کرد یکی کهنات و فروع آن بود که قرآن مجید صریحاً اعلام فرمود:

«قُلْ لَا يَغْلِبُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبِ إِلَّا اللَّهُ»

غیب را جز خدا کسی نمی‌داند.»^۱

همچنین پیامبر اسلام (صلی‌الله‌علیه‌وآله) نیز فرمودند:

«پس از آمدن نبوت کفایت و غیب دانی باطل است.»^۲

هنگامی که حکومت اسلامی به وجود آمد و امت اسلامی احتیاج به احکام و قوانین پیدا کردند قرآن مصدر استنباط آن احکام قرار گرفت و از این جهت توجه به تفسیر آن زیادت گرفت و قاریان و مفسران در استخراج این احکام مرجع مسلمانان گشتند و هم ایشان نخستین فقیهان آغاز عهد اسلام شدند و تا اواخر قرن اول هجری تفسیر را شفاها نقل می‌کردند و نیازی به کتابت احساس نمی‌شد. لذا واژه تفسیر در قرآن کریم آمد و می‌فرماید:

«وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ لَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلاً
وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا:

و آن کسان که کافر شدند گفتند: چرا قرآن یکباره بر او نازل شد؟ ما چنین کردیم تا قلب تو را بدان نیرو دهیم و آن را به تدریج فرو فرستادیم و مؤکد هیچ مثلی برای تو نیاوردند مگر اینکه پاسخ درستی برای تو بیاوریم با بهترین تفسیری»^۳

۱- نمل آیه ۶۵

۲ کشف الظنون

۳ فرقان آیات ۳۲ و ۳۳

این نکته را یادآور شویم غرض از تحصیل این علم مبین نیز عبادت از شناخت معانی نظم قرآن است و فایده این علم عبارت از توانایی یافتن بر استنباط احکام شرعی بر وجه صحیح است زیرا این کتاب نخستین و مهمترین منبع بیرون کشیدن احکام و قوانینی است که حیات بشری مادی و معنوی مسلمانان را در همه دوره های زندگانی اجتماعی اقتصادی آنها در بر می گیرد. لذا در این کتاب به بحث هایی خواهیم پرداخت که به دو موضوع تکافل اجتماعی و اقتصادی از منظر قرآن بررسی و تشریح شده است.